

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (åttonde avdelningen)

den 31 januari 2018*

”Begäran om förhandsavgörande – Civilrättsligt samarbete – Domstols behörighet och verkställighet av domar på privaträttens område – Förordning (EU) nr 1215/2012 – Artiklarna 11.1 b och 13.2 – Behörighet vid försäkringstvister – Personkrets som omfattas av tillämpningsområdet – Begreppet skadelidande – Näringsidkare i försäkringsbranschen – Omfattas inte”

I mål C-106/17,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Sąd Okręgowy w Szczecinie (Regiondomstolen i Szczecin, Polen) genom beslut av den 30 januari 2017, som inkom till domstolen den 28 februari 2017, i målet

Paweł Hofsoe

mot

LVM Landwirtschaftlicher Versicherungsverein Münster AG,

meddelar

DOMSTOLEN (åttonde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J. Malenovský samt domarna D. Šváby (referent) och M. Vilaras,

generaladvokat: M. Bobek,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- LVM Landwirtschaftlicher Versicherungsverein Münster AG, genom M. Siewiera-Misiuda, radca prawny,
- Polens regering, genom B. Majczyna, i egenskap av ombud,
- Portugals regering, genom L. Inez Fernandes, M. Figueiredo och P. Lacerda, samtliga i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom M. Heller och A. Stobiecka-Kuik, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: polska.

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 11.1 b och 13.2 rådets förordning (EG) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 2012, s. 1).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Paweł Hofsoe och LVM Landwirtschaftlicher Versicherungsverein Münster AG, med säte i Münster (Tyskland) (nedan kallat LVM) angående Paweł Hofsoes yrkande om betalning av en fordran på försäkringsersättning från LVM vid polska domstolar.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Förordning nr 1215/2012

- 3 Skälen 15 och 18 i förordning nr 1215/2012 har följande lydelse:

”(15) Behörighetsbestämmelserna bör uppfylla kravet på förutsebarhet och bygga på den allmänna principen om svarandens hemvist. Det bör alltid kunna gå att bestämma vilken domstol som är behörig utifrån denna princip, utom i vissa bestämda fall när tvistens art eller hänsynen till parternas rätt att själva avtala om behörig domstol gör det berättigat att använda något annat kriterium om anknytning. I fråga om juridiska personer måste hemvisten kunna bestämmas på ett objektivt sätt så att de gemensamma reglerna blir överskådliga och behörighetskonflikter kan undvikas.

...

(18) Vid försäkrings-, konsument- och anställningsavtal bör den svagare parten skyddas genom behörighetsbestämmelser som är förmånligare för dennes intressen än de allmänna bestämmelserna.”
- 4 Kapitel II i förordningen innehåller bestämmelser om domstols behörighet. Avsnitt 1 i detta kapitel, med rubriken ”Allmänna bestämmelser”, består av artiklarna 4–6.
- 5 I artikel 4.1 i nämnda förordning föreskrivs följande:

”Om inte annat föreskrivs i denna förordning, ska talan mot den som har hemvist i en medlemsstat väckas vid domstol i den medlemsstaten, oberoende av i vilken stat han eller hon har medborgarskap.”
- 6 I artikel 5.1 i förordningen föreskrivs följande:

”Talan mot den som har hemvist i en medlemsstat får väckas vid domstol i en annan medlemsstat endast med stöd av bestämmelserna i avsnitten 2–7 i detta kapitel.”

7 Behörighetsreglerna för försäkringstvister återfinns i avsnitt 3 i kapitel II i förordning nr 1215/2012. Avsnitt 3 omfattar artiklarna 10–16.

8 I artikel 11.1 i förordningen föreskrivs följande:

”Talan mot en försäkringsgivare som har hemvist i en medlemsstat får väckas

...

b) i en annan medlemsstat, vid domstolen för den ort där käranden har hemvist om talan väcks av försäkringstagaren, den försäkrade eller en förmånstagare, eller

...”

9 Artikel 13.2 i nämnda förordning har följande lydelse:

”Bestämmelserna i artiklarna 10, 11 och 12 gäller om den skadelidande väcker talan direkt mot försäkringsgivaren, om sådan direkt talan är tillåten.”

10 Reglerna om behörighet vid konsumenttvister återfinns i artiklarna 17–19 i samma förordning.

11 Artikel 17.1 i förordning nr 1215/2012 har följande lydelse:

”Om talan avser avtal som har ingåtts av en person, konsumenten, för ändamål som kan anses ligga utanför hans affärsverksamhet eller yrkesverksamhet, gäller i fråga om behörigheten bestämmelserna i detta avsnitt, om inte annat följer av artiklarna 6 och 7.5,

a) om avtalet gäller köp av varor där betalningen ska erläggas i särskilda poster,

b) om avtalet gäller lån som ska återbetalas i särskilda poster eller någon annan form av kredit om lånet eller krediten var avsedd att finansiera köp av varor, eller

c) i övriga fall, om avtalet har ingåtts med en person som bedriver kommersiell verksamhet eller yrkesverksamhet i den medlemsstat där konsumenten har hemvist eller, på något sätt, riktar sådan verksamhet till den medlemsstaten eller flera stater, däribland den medlemsstaten, och avtalet faller inom ramen för sådan verksamhet.”

12 Enligt artikel 81 i denna förordning ska förordningen tillämpas från och med den 10 januari 2015, med undantag för artiklarna 75 och 76 som ska tillämpas från och med den 10 januari 2014.

Polsk rätt

13 Artikel 509 ustawy Kodeks cywilny (civilagen) av den 23 april 1964, i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet (Dz. U. 1964, nr 16, position 93, i den lydelse som publicerats i Dz. U. z 2016 r. poz. 380, V), (nedan kallad civilagen), föreskrivs följande:

”§ 1. Borgenären får utan gäldenärens godkännande överlåta fordran till tredjepart (cession), såvida detta inte detta strider mot lagen, ett avtalsförbehåll eller förpliktelsens art.

§ 2. Med överlåtelsen av fordran övergår samtliga därmed förbundna rättigheter till förvärvaren, däribland rätten till dröjsmålsränta.”

14 Enligt 822 § punkt 4 i civillagen gäller följande:

”Den person som är berättigad till skadestånd vid en händelse som täcks av en ansvarsförsäkring får hävda sina anspråk direkt gentemot försäkringsgivaren.”

15 Artikel 20 § punkt 1 i ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (lag om obligatoriska försäkringar, försäkringsbranschens garantifond och polska byrån för trafikförsäkringsgivare) av den 22 maj 2003 (Dz. U. 2003, nr 124, position 1152) har följande lydelse:

”Talan med anledning av anspråk som följer av avtal om obligatorisk försäkring eller som omfattar en fordran som grundas på denna försäkring får väckas antingen vid behörig domstol enligt allmänna bestämmelser eller vid behörig domstol där den skadelidande eller berättigad part enligt försäkringsavtalet har hemvist eller säte.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

16 Den 4 juli 2014 skadades ett fordon som tillhör en fysisk person som är bosatt i Polen i samband med en trafikolycka i Tyskland. Olyckan vållades av en tysk medborgare som är försäkrad hos LVM.

17 Fordonets ägare ingick därför, den 12 juli 2014, ett hyresavtal om ett ersättningsfordon på obestämd tid. Hyran för fordonet uppgick 200 PLN (cirka 47,50 euro) per dag och avtalet förlängdes till och med den 22 september 2014. Den samlade ersättningen för hyreskostnaderna uppgick till 14 600 polska zloty (PLN) (cirka 3 465 euro).

18 Denna person erhöll emellertid endast ersättning med 2 800 PLN (cirka 665 euro) från ett bolag som företrädde LVM i Polen.

19 I syfte att erhålla de utestående 11 800 PLN (cirka 2 800 euro), ingick den berörda personen den 22 september 2014 ett avtal om överlåtelse av fordran genom vilket vederbörande överlät sin rätt till skadestånd på Paweł Hofsoe, som bedriver näringsverksamhet i Szczecin (Polen).

20 Inom ramen för denna verksamhet åtar sig Paweł Hofsoe att på grundval av ett avtal om fordringsöverlåtelse utkräva det skadestånd från försäkringsgivaren som den skadelidande har rätt till.

21 Den 2 februari 2015 väckte Paweł Hofsoe talan vid Sąd Rejonowy w Szczecinie (regional domstol i Szczecin, Polen) med stöd av det avtal om fordringsöverlåtelse som avses i punkt 19 i förevarande dom. Han yrkade i första hand att LVM skulle förpliktas att betala ett belopp på 11 800 PLN (cirka 2 800 euro) i skadestånd, motsvarande hyra av ett ersättningsfordon.

22 För fastställandet av denna domstols behörighet, såsom den ort där den skadelidande har sin hemvist, grundade sig Paweł Hofsoe på artikel 20 i lagen om obligatoriska försäkringar, försäkringsbranschens garantifond och polska byrån för trafikförsäkringsgivare av den 22 maj 2003 och EU-domstolens dom av den 13 december 2007, FBTO Schadeverzekering (C-463/06, EU:C:2007:792).

23 LVM bestred dock den polska domstolens behörighet med stöd av artikel 9.1 i förordning nr 44/2001, jämförd med artikel 11.2 i samma förordning. Bolaget hävdade att begreppet ”skadelidande”, i den mening som avses i artikel 11.2 i nämnda förordning, bör tolkas bokstavligt, vilket innebär att Paweł Hofsoe inte kunde väcka talan mot bolaget vid polsk domstol i egenskap av förvärvare av den skadelidandes fordran.

24 Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie (Distriktsdomstolen för centrala Szczecin) förklarade sig dock behörig genom ett beslut av den 13 maj 2015.

- 25 Till stöd för det överklagande som ingavs mot detta beslut vid den hänskjutande domstolen, Sąd Okręgowy w Szczecinie (Regiondomstolen i Szczecin), har LVM i huvudsak gjort gällande att domstolen i första instans åsidosatt artikel 13.2 i förordning nr 1215/2012, jämförd med artikel 11.1 b i samma förordning, genom att, i strid med vad som framgår av skälen 15 och 18 i nämnda förordning och EU-domstolens praxis, slå fast att Paweł Hofsoe skulle anses vara den svagare parten i tvisten. Sistnämnda person är emellertid inte den skadelidande personligen, utan en näringsidkare som ägnar sig åt indrivning av fordringar på ersättning från försäkringsbolag. Eftersom behörighetsregeln i artikel 4.1 i förordning nr 1215/2012 utgör ett undantag från den allmänna regeln, måste artikel 13.2 i denna förordning tolkas restriktivt.
- 26 Paweł Hofsoe har å sin sida hävdat att fastställandet av behörig domstol på den ort där försäkringstagaren, den försäkrade eller en förmånstagare har sin hemvist, som föreskrivs i artikel 9.1 b i förordning nr 44/2001, vilken har ersatts av artikel 11.1 b i förordning nr 1215/2012 (nedan kallad forum actoris), inte uteslutande är begränsad till den direkt skadelidande och att förvärvaren av den skadelidandes fordran därför också har rätt att åberopa denna behörighetsregel.
- 27 Den hänskjutande domstolen bedömer att det är nödvändigt att ställa en tolkningsfråga till domstolen, eftersom svaret på frågan om vilken personkrets som omfattas av behörigheten enligt artikel 11.1 b i förordning nr 1215/2012 i förevarande mål beror på tolkningen av begreppet ”skadelidande”, i den mening som avses i artikel 13.2 i den förordningen. Den hänskjutande domstolen kan endast vara behörig om begreppet ”skadelidande” anses omfatta en näringsidkare i försäkringsbranschen som har förvärvat den fordran på ersättning som den direkt skadelidande har mot den försäkringsgivare som försäkrat det fordon som vållat en trafikolycka.
- 28 I detta avseende har den hänskjutande domstolen påpekat att enligt 509 § punkt 2 i civillagen omfattar ”[e]n överlåtelse av fordran ... överlåtelse av alla rättigheter som hänför sig till den”. Under dessa omständigheter bör överlåtelsen av fordringar omfatta en överföring av domstolsbehörigheten. En sådan tolkning skulle göra det lättare att uppnå målet att skydda den svagare parten, vilket ligger till grund för de särskilda behörighetsregler som är tillämpliga vid försäkringstvister.
- 29 Den hänskjutande domstolen anser att begreppet ”skadelidande”, i den mening som avses i artikel 11.2 i förordning nr 44/2001, och därmed även i artikel 13.2 i förordning nr 1215/2012, omfattar både personer som direkt lidit skada och personer som endast indirekt lidit skada. Följaktligen bör detta begrepp omfatta som en enskild person som bedriver näringsverksamhet som består i att driva in fordringar på ersättning från försäkringsbolag, varvid vederbörande grundar sig på ett avtal om fordringsöverlåtelse som ingåtts med den direkt skadelidande. En sådan lösning är i ännu högre grad nödvändig, eftersom det enligt den hänskjutande domstolen i förevarande fall föreligger en uppenbar obalans, ekonomiskt och organisatoriskt, mellan Paweł Hofsoes situation och en försäkringsgivare i egenskap av juridisk person, vars kapacitet i detta avseende är mycket mer omfattande.
- 30 Detta praktiska tillvägagångssätt när det gäller de aktuella parternas respektive situationer visar på skillnaden mellan de faktiska omständigheterna i det aktuella målet och omständigheterna i de mål som gav upphov till dom av den 17 september 2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse (C-347/08, EU:C:2009:561), och dom av den 26 maj 2005, GIE Réunion européenne m.fl. (C-77/04, EU:C:2005:327).
- 31 Den hänskjutande domstolen har emellertid påpekat att den tolkning som den förordar av artikel 13.2 i förordning nr 1215/2012, jämförd med artikel 11.1 b i förordningen, strider mot principen om att undantag ska tolkas restriktivt och, mer specifikt, mot artikel 5.1 i nämnda förordning, jämförd med skäl 15.

- 32 Mot denna bakgrund beslutade Sąd Okręgowy w Szczecinie (regional domstol i Szczecin) att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till EU-domstolen:

”Ska hänvisningen i artikel 13.2 i förordning nr 1215/2012 till artikel 11.1 b i samma förordning tolkas så, att en fysisk person, vars verksamhet består i att driva in fordringar på ersättning från försäkringsgivare, varvid vederbörande grundar sig på ett avtal om fordringsöverlåtelse som ingåtts med den direkt skadelidande, får, med stöd av denna fordran, väcka talan mot den försäkringsgivare som tillhandahåller ansvarsförsäkringen till förmån för den person som vållat en trafikolycka – vilken försäkringsgivare har hemvist i en annan medlemsstat än den där den skadelidande har hemvist – vid domstolen i den medlemsstat där den skadelidande har hemvist?”

Tolkningsfrågan

- 33 Den hänskjutande domstolen vill få klarhet i huruvida artikel 13.2 i förordning nr 1215/2012, jämförd med artikel 11.1 b i samma förordning, ska tolkas så, att den kan åberopas av en fysisk person vars verksamhet bland annat består i att driva in fordringar på ersättning från försäkringsgivare, varvid vederbörande grundar sig på ett avtal om fordringsöverlåtelse som ingåtts med en skadelidande i en trafikolycka för att vid en domstol i den skadelidandes medlemsstat väcka talan om civilrättsligt ansvar mot den skadevållandes försäkringsgivare, vilken har sitt säte i en annan medlemsstat än den där den skadelidande är bosatt.
- 34 Det bör inledningsvis påpekas att det framgår av begäran om förhandsavgörande att Paweł Hofsoe väckte talan i det nationella målet den 4 februari 2015, det vill säga efter den 10 januari 2015, vilket innebär att förordning nr 1215/2012 tillämplig, i enlighet med artikel 81 i samma förordning.
- 35 Vidare föreskrivs i artikel 822.4 i civillagen att den person som har rätt till ersättning kan väcka talan direkt mot försäkringsgivaren, vilket enligt artikel 13.2 i förordning nr 1215/2012 innebär att artiklarna 10–12 i den förordningen blir tillämpliga.
- 36 Eftersom artiklarna 11.1 b och 13.2 i förordning nr 1215/2012 i allt väsentligt har samma lydelse som artiklarna 9.1 b respektive 11.2 i förordning nr 44/2001, gäller domstolens tolkning av dessa bestämmelser i sistnämnda förordning även för motsvarande bestämmelser i förordning nr 1215/2012 (se, analogt, dom av den 21 maj 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, punkt 60, och dom av den 21 januari 2016, SOVAG, C-521/14, EU:C:2016:41, punkt 43).
- 37 Domstolen har slagit fast att syftet med hänvisningen till artikel 13.2 i förordning nr 1215/2012 är att till gruppen käreande i artikel 11.1 b lägga personer som har lidit skada, utan att denna grupp därmed begränsas till dem som har lidit direkt skada (dom av den 20 juli 2017, MMA IARD, C-340/16, EU:C:2017:576, punkt 33 och där angiven rättspraxis).
- 38 Forum actoris ska således utsträckas till att omfatta arvingarna till en försäkringstagare och till arbetsgivare som har betalat lön till en anställd under sjukfrånvaro efter en trafikolycka som vållats dess arbetstagare (dom av den 17 september 2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse, C-347/08, EU:C:2009:561, punkt 44, och dom av den 20 juli 2017, MMA IARD, C-340/16, EU:C:2017:576, punkt 35).
- 39 Dessa avgöranden grundar sig på följande resonemang. Syftet med bestämmelserna i avsnitt 3 i kapitel II i förordning nr 1215/2012 är att skydda den svagare parten genom behörighetsbestämmelser som är förmånligare för dennes intressen än de allmänna bestämmelserna. En person som har övertagit de rättigheter som tillkommer den direkt skadelidande, och som i sig kan anses vara den svagare parten, bör vidare kunna dra nytta av de särskilda behörighetsregler som fastställs i de kombinerade

bestämmelserna i artikel 11.1 b i förordning nr 1215/2012, jämförd med artikel 13.2 i samma förordning (dom av den 17 september 2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse, C-347/08, EU:C:2009:561, punkterna 40 och 44).

- 40 Undantag från principen om behörighet för svarandens forum ska dock anses avse särskilda fall och tolkas restriktivt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 juni 1992, Handte, C-26/91, EU:C:1992:268, punkt 14, dom av den 19 januari 1993, Shearson Lehman Hutton, C-89/91, EU:C:1993:15, punkterna 14–17, dom av den 13 juli 2000, Group Josi, C-412/98, EU:C:2000:399, punkterna 49 och 50, och dom av den 17 september 2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse, C-347/08, EU:C:2009:561, punkterna 36–39).
- 41 Mot denna bakgrund innebär den skyddsfunktion som uppfylls av artikel 13.2 i förordning nr 1215/2012, jämförd med artikel 11.1 b i samma förordning, att tillämpningen av de särskilda behörighetsreglerna i dessa bestämmelser inte ska utsträckas till att omfatta personer för vilka detta skydd inte är motiverat (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 juli 2000, Group Josi, C-412/98, EU:C:2000:399, punkterna 65 och 66, dom av den 26 maj 2005, GIE Réunion européenne m.fl., C-77/04, EU:C:2005:327, punkt 20, och dom av den 17 september 2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse, C-347/08, EU:C:2009:561, punkt 41).
- 42 Härav följer att det inte finns något behov av att särskilt skydda någon av parterna när båda är näringsidkare inom försäkringsbranschen och ingen av dem kan presumeras ha en svagare ställning än den andra (se dom av den 26 maj 2005, GIE Réunion européenne m.fl., C-77/04, EU:C:2005:327, punkt 20, dom av den 17 september 2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse, C-347/08, EU:C:2009:561, punkt 42, och dom av den 21 januari 2016, SOVAG, C-521/14, EU:C:2016:41, punkterna 30 och 31).
- 43 Följaktligen kan en person, såsom Paweł Hofsoe, som bedriver näringsverksamhet som består i att driva in fordringar på försäkringsersättning, varvid vederbörande grundar sig på ett avtal om fordringsöverlåtelse avseende sådan ersättning, inte omfattas av det särskilda skydd som forum actoris ger.
- 44 Även om det visserligen är riktigt att, såsom anges i skäl 18 i förordning nr 1215/2012, syftet med avsnitt 3 i kapitel II i förordningen är att skydda den svagare parten genom behörighetsregler som är förmånligare för dennes intressen än de allmänna reglerna, framgår det att den aktuella talan avser förhållandet mellan näringsidkare och att talan i processuellt hänseende inte kan påverka situationen för en part som ska betraktas som svagare (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 januari 2016, SOVAG, C-521/14, EU:C:2016:41, punkterna 29 och 30).
- 45 Den omständigheten att en näringsidkare, såsom Paweł Hofsoe, bedriver sin verksamhet i form av en liten organisation, kan inte leda till den slutsatsen att det är fråga om en part som är svagare än försäkringsgivaren. En bedömning från fall till fall av huruvida en sådan näringsidkare kan anses vara en "svagare part" för att därmed kunna utgöra en "skadelidande", i den mening som avses i artikel 13.2 i förordning nr 1215/2012, skulle nämligen kunna ge upphov till rättsosäkerhet och strida mot förordningens syfte, vilket, enligt skäl 15 i förordningen, är att behörighetsbestämmelserna ska uppfylla kravet på förutsebarhet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 juli 2017, MMA IARD, C-340/16, EU:C:2017:576, punkt 34).
- 46 En sådan tolkning stöds dessutom av det syfte som anges i skäl 15 i förordning nr 1215/2012, nämligen att behörighetsbestämmelserna bör uppfylla kravet på förutsebarhet och bygga på den allmänna principen om svarandens hemvist.
- 47 Mot denna bakgrund ska tolkningsfrågan besvaras på följande sätt. Artikel 13.2 i förordning nr 1215/2012, jämförd med artikel 11.1 b i denna förordning, ska tolkas så, att den inte kan åberopas av en fysisk person vars verksamhet bland annat består i att driva in fordringar på ersättning från

försäkringsgivare, varvid vederbörande grundar sig på ett avtal om fordringsöverlåtelse som ingåtts med en skadelidande i en trafikolycka för att vid en domstol i den skadelidandes medlemsstat väcka talan om civilrättsligt ansvar mot den skadevållandes försäkringsgivare, vilken har sitt säte i en annan medlemsstat än den där den skadelidande är bosatt.

Rättegångskostnader

- 48 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (åttonde avdelningen) följande:

Artikel 13.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, jämförd med artikel 11.1 b i samma förordning, ska tolkas så, att den inte kan åberopas av en fysisk person vars verksamhet bland annat består i att driva in fordringar på ersättning från försäkringsgivare, varvid vederbörande grundar sig på ett avtal om fordringsöverlåtelse som ingåtts med en skadelidande i en trafikolycka för att vid en domstol i den skadelidandes medlemsstat väcka talan om civilrättsligt ansvar mot den skadevållandes försäkringsgivare, vilken har sitt säte i en annan medlemsstat än den där den skadelidande är bosatt.

Underskrifter